

GPS-FIETSTOCHT ERVE KOTS LIEVELDE VRAGENDERVEEN

Natuurkampeerterrein 't Scharvelt,

Wolinkweg 43 7273 SL Haarlo - 0545-261 308 mobiel 06 4651 3026

NAAM VAN DE ROUTE:	Erve Kots Lievelede en Vragenderveen.gpx
SOORT ROUTE:	GPS-Fietsroute
LENGTE VAN DE ROUTE:	± 46 km
STARTCOÖRDINAAT:	N 52 06.037 E 006 34.088 (vanaf 't Scharvelt linksaf)
RIJRICHTING:	vanaf 't Scharvelt naar zuiden, terug naar noorden
AANTAL TRACKPOINTS:	426
AANTAL WAYPOINTS:	5
	01 Startpunt/eindpunt
	02 Beltrum met oude stoommachine
	03 Klompenfabriek Nijhuis
	04 riviertje de Slinge/afslag naar Ruurlo
	05 Erve Kots restaurant , museum en brouwhoes
	06 Korenmolen De Vier Winden in Vragender
	07 Vragender, Meddose en Korenburgerveen
	08 Natuur- en recreatiegebied De Leemputten
HORECA	Erve Kots restaurant
	Verschillende gelegenheden in Beltrum
	in Ruurlo 2,5 km van route af bij punt 04

Korte beschrijving van de route:

Vanaf 't Scharvelt fietst u eerst door een afwisselend landschap van akkers, weilanden, stukjes bos en boerderijen naar het dorpje Beltrum, bekend van het PigPopfestival dat hier elk jaar in mei plaatsvindt. (www.pigpop.nl) Op het dorpsplein van dit dorpje vindt u de witte olifant, een oude stoommachine. Verder vindt u hier een supermarkt en horeca. (**punt 02**) Vijf kilometer vanaf de start komt u bij **punt 03** langs klompenfabriek Nijhuis, waar je klompen en andere souvenirs kunt kopen. U passeert bij **punt 04** het riviertje de Slinge. (zie info) Bij punt 04 kunt u eventueel even van de route af om een bezoekje te brengen aan Ruurlo.(2,5 km) Drie kilometer ten zuiden van de Slinge vindt u bij **punt 05** Erve Kots, openluchtmuseum, herberg en brouwhoes met een rijke historie. (zie info) Via het kerkdorp Lievelede rijdt u naar het dorp Vragender waar u bij **punt 06** Korenmolen De Vier Winden tegenkomt. (zie info) Vanaf **punt 07** fietst u ongeveer vijf kilometer door een prachtig natuurgebied, bestaande uit het Korenburgerveen, het Meddoseveen en het Vragenderveen links van de weg (grotendeels alleen toegankelijk met een gids, zie info) Het gebied heeft een unieke flora en fauna. Ongeveer zeven kilometer verderop ligt bij **punt 08** het natuur- en recreatiegebied De Leemputten, overgebleven van de veenafgravingen. (zie info)

WIJ WENSEN U EEN HELE FIJNE TOCHT!

Deze fietsroute is met zorg samengesteld en wordt regelmatig gecontroleerd. Mochten er toch onvolkomenheden in de route zitten dan verzoeken wij u vriendelijk deze even te melden aan Jannie Nijhuis op 't Scharvelt.

INFO bij punt 04 Groenlose Slinge

De Groenlose Slinge (kort: Slinge) is een laaglandbeek die ontspringt achter Winterswijk.

Zoals de naam aangeeft loopt de beek langs Groenlo en mondt tussen Lochem en Borculo uit in de Berkel. De Groenlose Slinge heeft niet altijd dezelfde loop gehad. Zo was het een meanderend riviertje dat in vroeger tijden *Slinck* of *Slingen* heette, en door de stadsgracht van de vestingstad Groenlo liep. Later is hij verlegd langs het noorden van Groenlo en in de 20e eeuw is hij grotendeels gekanaliseerd (bochten recht getrokken) voor een efficiëntere waterafvoer. De Groenlose Slinge heeft ook een zuidelijke tak die uit Duitsland komt en bij Winterswijk Nederland binnen stroomt, de Ratumse Beek. Door het Waterschap Rijn en

IJssel is de Groenlose Slinge aangemerkt als Ecologische Verbindingszone. Om de Groenlose Slinge deze functie weer terug te geven, alsmede de beek weer een fraai en natuurlijk karakter te geven, is in 1998 begonnen met beekherstel. De Slinge krijgt weer een meanderend karakter, met brede uitstroombieden. Sinds het vertrek van de Grolsch uit Groenlo in 2005, is het mogelijk om ook beekherstel ten noorden van Groenlo uit te voeren.

Afslag naar Ruurlo

U kunt bij punt 04 ook even een ommetje maken naar het dorpje Groenlo. Het centrum van dat dorp ligt ongeveer 2,5 km naar het oosten. Om dat te doen volgt u vanaf punt 04 linksaf de Ruurlose weg en blijft u bij de rotonde op de Ruurloseweg tot in het dorp.

INFO bij punt 05 ERVE KOTS

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog is er fel gestreden om de inname van de nabij gelegen vestingstad Grol (Groenlo). Tijdens het Beleg van Grol in 1627 lukte het de Staatse legers onder leiding van Stedendwinger Frederik Hendrik om Grol uit de Spaanse macht te ontzetten. De legers van de Prins van Oranje hadden hun hoofdkwartier opgeslagen op de plaats waar nu Erve Kots ligt. Erve Kots komt in 1936 in handen van Bernard Weenink, die in de boerderij er tegenover woont en werkt. Erve Kots was in handen van de vrijgezellen Kots die geen kinderen of erfgenamen hadden. Bedoeling was dat zoon Gerard op de boerderij zou komen. De vondst van een graf uit de zevende eeuw op het erf, vormde de aanzet tot de ontwikkeling van het huidige openluchtmuseum. Dit museum geeft u een blik in het boerenleven van de Achterhoek uit vervlogen tijden naar de tijd van vóór de mechanisatie. Centraal in het museum staat een goed bewaarde Saksische hoeve (Rijksmonument) met hoog strooien dak. De boerderij is oorspronkelijk gebouwd als los hoes en later uitgebreid met weefkamer, karnkamer en een 'endkamer' met schouw en bedsteden. In 1960 breidde de familie Weenink Erve Kots uit met de herberg. In 1999 openden Ben Weenink en zijn vrouw Irma het Brouwhoes. Daar worden eigen bieren op ambachtelijke wijze gemaakt. Het hart van het

Brouwhoes is het proeflokaal met zijn prachtige koperen brouwketel. Het eerste bier dat uit de tap van het Brouwhoes stroomde, was ons Bokse Bier. Een Achterhoeks landbier, donkerblond en robuust van smaak. Daarna volgde het speciaalpilsener Frederik Hendrik. De jongste toevoeging aan het assortiment is Stadsch Schemer; een bijzonder bier (6% alcohol) dat onder andere op de tap van het café-restaurant in het hart van Groenlo - het Huys van Frederik Hendrik - verkrijgbaar is.

Openingstijden 10.00 – 20.00 uur, tussen herfstvakantie en Pasen maandag gesloten)

bron: www.ervekots.nl

INFO bij punt 06 Korenmolen De Vier Winden in Vragender

Rond 1860 werd op de huidige locatie van de molen een grondzeiler gebouwd en die in 1958 in opdracht van molenaarsfamilie Gunnewick door de huidige stellingmolen werd vervangen. De molen werd opgebouwd door de bekende molenmaker J.D. Medendorp uit Zuidlaren. Hiervoor werden onderdelen van enkele gesloopte molens gebruikt. Opvallend is dat deze molen in tegenstelling tot de meeste achtkante stellingmolens een zeer forse vierkante onderbouw heeft. De molen is geheel ingericht op een professioneel maalbedrijf en werkt nog steeds als zodanig. Naar alle waarschijnlijkheid is De Vier Winden de laatste molen in Nederland die uit economische motieven gebouwd is.

De molen is uitgerust met drie koppel maalstenen (waarvan één op windkracht en twee op een elektromotor en heeft daarnaast de nodige apparatuur voor het verwerken van meelproducten. De roeden van het wienkruis hebben een lengte van 24 meter. De molen wordt volgens de eeuwenoude traditie bediend. Het korenmeel behoudt alle bestanddelen van de graankorrel, omdat het door de stenen wordt fijngemalen. Er wordt dagelijks gemalen voor bakkers in de wijde omtrek.

INFO bij punt 07 Vragender, Meddose en Korenburgerveen

Zo'n 13.000 jaar geleden is met het terugtrekken van het gletsjerijs van de laatste ijstijd een kom ontstaan. In die kom is het water blijven staan en kon zich sphagnum (veenmos) ontwikkelen. Sphagnum is een plant die alleen aan de bovenkant groeit en aan de onderkant afsterft. Het afgestorven materiaal hoopt zich op en vormt op den duur hoogveen. De opbouw van veen is een traag proces, het afgestorven materiaal hoopt zich op en vormt zo een laag veen die per jaar zo'n 2 millimeter aangroeit. Al in de Romeinse tijd was bekend dat veen in gedroogde vorm een goede brandstof was. In de middeleeuwen begon elke boer die

daartoe het recht had een stuk veen af te venen, vooral voor eigen gebruik. Turf steken was vroeger het belangrijkste werk in het gebied. Vooraf werd een stuk veen vlak gemaakt om daar later de turf op te kunnen drogen. Het steken gebeurde in putten van 4 bij 4 meter waarbij de bovenste laag werd verwijderd omdat daar onverteerd materiaal in zat. De laag daaronder werd gestoken in pluggen van 20 bij 20 centimeter die dan op de kade werden gelegd, eerst vlak, zodat ze konden aandrogen, daarna werden ze gestapeld.

Hoe dieper men kwam hoe natter het veen werd. Dit veen, dat men "de modde" noemde, werd gedolven met de "aleschep" en verspreid tot een laag van 7 à 8

centimeter dikte. Na enige tijd werden er "strepen" op getrokken, na verdere droging braken de turven op die plaatsen. Dit was het "modden". Vervolgens ging men "ringelen"; stapelen in een ronde vorm van ongeveer een meter hoog die wel wat van een bijenkorf weg had. De ontstane luchtgaten zorgden voor snellere droging.

Info bij punt 08 De Leemputten in het Achterhoekse dialect!!

Website www.de-leemputten.nl

In den Achterhook, in 't buurtskop Zwolle (Oost Gelre) ligt de De Leemputten: een natuurgebeed 1 km westelek van 't Duutse Zwillbrook en 3 km oostelek van Grolle, met ne oppervlakte van 30 bunder. 't Gebeed is deur de ofgroavingen veur leem untwekkeld tot 'n uniek gebeed, dat vanof 1978 opengesteld wodden veur kiekleu en bezoekers as "natuurpark de Leemputten". Veur toeristen is t nen belangrieken trekker in den Achterhook.

Geskiednis (geschiedenis)

In 1892 wodden in Grolle nen steenfabreek opericht. Dikken fabreek bruukten et leem uut de Leemputten veur et maken van dakpannen en steen. Anvankelek bruukten zij schuppe veur de groafwerkzaamheden. Doarnea wodden de leem of evoerd mit kiepkoaden dee mit peerde uut de putte ehaald wodden. Vanof 1931 wodden et zwoare handwark oaverenommen deur nen baggermasjien en de leem wodden deur nen "leemtram", veurzeen van 16 kiepkoaden, noar den fabreek in Grolle ebrach.

In januari 1975 kwam n ende an et "stenen tiedperk", umdat den steenfabreek in Grolle deur ne laandeleke bezuneging in de baksteenindustrie stopten mit bedrievigheid. De Leemputten bleaven oaver en lepen vol met water.

Vandage (heden)

Der bunt tal van vri-jetiedsveurzeeningen, waterfietsen, ne kinderboerderi-je, horeka en vismeugelekheden. Den ni-jen eigenaar, "Dienst Landelijk Gebied", hef 't beheer over-edragen an "Staatsbosbeheer". Wal is der straks genög ruimte veur 'stil' vri-jetiedsgebruuk, zoas kuieren en (water)fietsen. Ok ku-j doar gröslaanden vinden en hef 't gebeed deels ne agrariese bestemming. As 't herinrichtingsplan kloar is, vörmt t park ne knuppe tussen et Kollenbargerveen, et Zwillbrookerveen en de Grolsen Slinge.